

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Oglasil se je.

Nekako bojazljivo skrito pod nedolžnim naslovom „dež. predsednik Schwarz“ oglasil se je bivši slovenski politik, čegar politika je skozi in skozi zavožena, čegar naprednost se je osredotočila v devizi: boj farjem, čegar delo so bili onemogli poskusi ovirati prodiranje klerikalizma, čegar uspehi so bile vedne koncesije Nemcem. vedno zaostajanje Slovencev, in vedno prodiranje ravno istega do smrti sovražnega klerikalizma. Njegov ponos in njegova močnatost javljala se je v skrajnem terorizmu, ki je imel zaslonbo v uradni oblasti in s katerim je skušal ugonobiti in zatreti vsako najmanjše gibanje v smislu svobode in resnice, v smislu boja proti nezmožnosti in laži. Oglasil se je v samoobrambo, ker ga je zadela besedica „zalega“, ker smo mu očitali, da je gledala iz protinarnodnega deželnega odbora v znani zadevi „Barbo“ blede bojazljivost (i. e. Feigheit), ki je skoro vedno zvesta spremljevalka nezmožnosti in nemoči. V svesti si svoje krivde zatekel se je bahato ponosni dr. Tavčar, prvobornik za naprednost, za zakon kot zadnje zavetišče, ki pa vedno zanesljivo in brezozirno brani nezmožnost in neresnico, če je na strani močnejšega.

Ta ponesrečen zagovor pa ni vzrok, da se bavimo s Tavčarjevo izjavo. V svoji brezmejni naivnosti, katero pa pri tem možu izjemoma imenujejo odkritost, povedal nam je marsikaj, kar govori vse drugače kakor pa je hotel sam on povedati.

Deželni predsednik Schwarz je torej prišel s svojim ukazom germanizatorične strahovlade, z zapovedjo, da se morajo takoj odpraviti škandalozne razmere v deželni bolnici, v tem slučaju prepozno. Deželni odbor ga je v svoji klečeplazni vdanosti prehitel, zatrl je kar v trenutku, kakor je to že od nekdaj navada pri njem, tudi ta poskus otresti se onega krivičnega nemškega nasilstva, onega brezobzirnega sistematičnega zatiranja, ki nas Slovence tlači kakor mora in ki onemogočuje v nas postanek lastnih kulturnih in gospodarskih pojavov. Prehitel je slovenski deželni odbor, — avtonomna oblast —, nemško vlado v germanizatoričnem delu. Tu niso prišli v poštev bolniki, ki so izgubili na mah prepotrebne a zdravnika; tu bi bilo pač brezpomembno, če bi se pripetila smrt v znanem slučaju narkoze na kirurški oddelku; tu ne bi prišlo v poštev, da je bolnišnični zdravnik z ozirom na vrednost njegovega napornega, težkega dela za trpeče in bolno

človeštvo, kakor gora visoko stoječ nad celim deželnim odborom, čegar člani vlečejo mastno plačo od svoje lenobe in puhloglavosti (to so vsaj edino vidni znaki njihovega delovanja), — vse to ne pride v poštev, samo da se streže ponemčevanju in raznarodovanju. Vsi sodelujejo v smislu enega in istega sistema. Kar je naših pri deželnem odboru, e. kr. uradih, pri sodnji in drugod, delujejo s svojo ostudno bojazljivostjo, s kratkovidnostjo in nezmožnostjo; kar je Nemcev, pa s tem, da izrabljajo te krasne naše lastnosti v svojo prid brezobzirno in nemoteno. Končni efekt je pa napredovanje Nemcev. Zakaj pa niso videli naši možje nič protipostavnega v postopanju dičnega kolega Barbota, ki si je izbral dobrodelen zavod in na njem uzorno in požrtvovalno, brezplačno v prid človeštva delujočega zdravnika, kateremu po svoji veljavi kot človek niti ne sega do gležnja, za žrtev germanizatoričnega nasilstva? Tu bi ne smele priti v prvi vrsti v poštev one postave zakrknene birokracije in zastarelega vladnega sistema, ker imamo višje, katere narekuje človečanstvo in navadna domača pravica.

Da teh postav ne pozna cela zbrana družba deželno-odborska, je v podobnih slučajih že opetovano pokazala. Živo nam je še v spominu brezvesten nastop ravno istega odbora v času, ko so napovedali sekundarji deželne bolnice štrajk, radi skrajne umazanosti od strani deželnega odbora obolemu kolegu sekundarji nasproti. Takrat odgovorila je ta družba brez dela na grožnjo štrajka, da si bodo poiskali drugih zdravnikov, da jih upajo celo iz francoskega dobiti, če bi prišlo do štrajka. Seveda je bila ta bučnost izrečena kar tako. Sekundarji seveda niso štrajkali, čeravno bi s tem koj dosegli vse zahteve. Niso pa tega storili, ker so se ozirali na dolžnost, ki jih imajo do človeštva sploh.

S tem ravno so pa ti brezvestneži računali in so porabili človekoljubje od strani zdravnikov v oporo svojega terorizma in oblastvenega nastopanja, s tem plaščem hoteli so prikriti svojo umazanost, ki se je kazala v tem, da so odrekli obolemu, škandalozno slabo plačanemu sekundarju podporo v svrhu zdravljenja.

Vsa nizkota tega postopanja se zrcali v tem, da se je šlo za deželni fond in da ni bilo treba biti tem gospodom umazanim z ozirom na lastne žepe. Takrat se je zgodilo, da je imenoval dr. Tavčar

mlade zdravnike, ki so šli za svojega kolega v boj „smrkavce“.

In ta mož se sedaj pere sokrivde pri aferi Barbo, ki se je vršila popolnoma v istem duhu in v kateri bi dr. Tavčar gotovo ravno tako nastopal, če bi morda ne bil prebojazljiv. — Za tako delo moramo te dike naprednosti in krščanske ljubezni drago plačevati! — Namesto da bi sodelovali pri velikem delu v tolažbo trpečega človeštva, kar je vendar edini namen dobrodelnih zavodov, izbrali so si jih za torišče svoje vladodržnosti in za poskusno polje svoje puhloglavosti. Za tako delo jih drago plačujemo!

Vlada, sodnija, deželni odbor in naj se že potem imenujejo te vzorne naprave kakor hočejo, vse spadajo v en sistem, v sistem sile, duševne nezmožnosti in laži. Temu sistemu boj! Boj v interesu našega narodnega dela!

„S tem je ta afera za nas končana“ se oblastno konča zagovor. Dobro bi pač bilo, če bi bila ta afera in vse druge prejšnje in poznejše za vas in brez vas končane; dobro bi bilo to za slovensko stvar. Za nas pa še dolgo ni končana. Nastopili bodo drug za drugim duhovi vseh onih, ki so se kdaj dvignili zoper krivico in nezmožnost in ki so se morali začasno umakniti sili. — Nastopili bodo zopet, dokler ne zmagajo nad celo to združeno zalego.

Politični pregled.

Zbornično predsedništvo.

Napredni elementi so zelo nezadovoljni z novimi predsedniki. Pravijo, da je zopet nastopila stara doba nazadnjaštva. Od predsednika ne pričakujejo ničesar dobrega ker je trd klerikalec, dasi je obljubil biti nepristranski. Tudi prvi podpredsednik, ki pripada staročeški stranki, ne obljublja posebnega, še manj pa drugi podpredsednik, poljski konservativec.

Predsedništvo pri cesarju.

Novo predsedništvo poslanske zbornice se je predstavilo cesarju. Pri tej priliki je podal predsednik dr. Weisskirchner v imenu poslanske zbornice cesarju vdanostno izjavo in se zahvalil za potrditev volitev. Cesar je nato izrazil svoje veselje nad prihodom predsedništva in se zahvalil za vdanostno izjavo. Razgovarjal se je z vsakim

LISTEK.

Deniza.

Frano sp. Francheville.

V pisarni cestnih železnic sem srečal svojega prijatelja Pavla Hartoy, ki ga že nisem videl tri ali štiri leta.

Bil je prej mladenič poln življenja, in študiral je medicino. Sedaj je bil pa samo še senca prejšnjega človeka. Oči so mu bile vdrtle in njegov naguban obraz je kazal mnogo prestanega trpljenja. Komaj sem ga še spoznal.

— Kaj pa ti je vendar? sem ga vprašal. Tako žalosten se mi dozdevaš?

— Da, smrt imam v duši, je zamrmral z votlim glasom. . . . Moje srce je zlomljeno. . . . zlomljeno za vedno. . . .

— Pretiravaš!

— Nikakor, prijatelj! Moja rana bo večno krvavela. . . . Dovolj, da ti povem svojo tužno zgodovino: odleglo mi bo nekoliko, če se bom izpovedal dobremu prijatelju. Lahko napraviš celo dramo iz moje povesti.

— Poslušam. . . .

Po kratkem molku je pričel:

— Imenovala se je Deniza in bila modistka. Srečal sem jo nekega decemberskega večera. Strastno sva se zaljubila in kmalu sva imela tudi skupno stanovanje. . . .

Tako sva živela nekaj tednov v neskaljeni sreči, in edino spomin na to oslaja še nekoliko moje brezupno življenje. Nesreča pa je hotela, da je moj oče zvedel o tej zvezi. Prihitel je v Pariz in mi pričel očitati moje vedenje in pobijal to, kar je imenoval moje zmote. . . . Ah, kako je trdo za petindvajsetletnega mladeniča, če se dela ž njim, kakor z otrokom. . . . Njegova volja naju je ločila: moral sem odnehati vsled njegovih groženj in se vdati njegovemu povelju — zapustil sem Denizo; prebitka je bila ura ločitve. . . . Uboga ljubica; ne morem na to misliti, da ne bi prelival krvavih solz! . . .

Pri tem pa se je zgodilo ravno nasprotno od tega, kar bi imel pričakovati. Pavel Hartoy je izbruhnil v popolnoma nelogično veselje. Na vsa usta se je smejal, ko je nadaljeval:

— To je bilo grozno. Deniza me ni hotela zapustiti. Obesila se je na-me. Svoje roke je brezupno oklenila okoli mojega vratu in njene zbegane oči so me gledale z neskončno nežnostjo. . . . Njen tresoč se glas je izražal sedaj mile prošnje, sedaj pridrušeni jok. . . . Govorila mi je o svojem obupu, o svoji onemogli jezi; kričala je, koliko da me ljubi; — njene ustnice so iskale mojih poljubov, ki naj ji zagotovo mojo ljubezen — Pavel Hartoy se je vil od smeha kot črv — poljubov, ki zagotavljajo ljubezen in potolažijo! . . . In jaz, ki sem si obljubil, da hočem biti trden, sem postal tako slab, da se nisem mogel

braniti njenih objemov. . . . Strašno se mi je studilo samsko življenje brez ljubezni, v katero sem bil obsojen, če nisem hotel, da me zadene očetovo prokletstvo, in mojo dušo je napolnjevala brezmejna britkost. . . . Celo moje bitje se je vpiralo temu sovražnemu tiranstvu, ki me je iztrgalo iz rok one, katero sem ljubil, in ki je vrglo v jok in obup dva uboga zaljubljenca, polna upanja in veselja. . . .

Pavel Hartoy je bruhnil znova v neskončno veselost in nadaljeval potem z angleškim naglasom:

— Doigo časa sem slonel potem v brezmejni bolesti s svojo glavo na njenih prsih in poslušal trepetanje njenega ubozege srca. . . . Potem, ko sem videl, da se je nekoliko pomirila, sem se dvignil in zamrmral: „Z Bogom, Deniza, z Bogom“ in odšel sem, ne da bi se še enkrat obrnil. . . . Ko sem bil še na stopnjicah, sem začul strašen krik in votel glas trupla, ki je palo po tleh. . . . Stanovanje ljubezni je umolknilo. . . . Končano! . . .

Pavel Hartoy si je obrisal solzo in, da podčrta to strašno ločitev, energično pljunil na strop.

— Vso noč — je povzel zopet moj nesrečni prijatelj in se posluževal sedaj belgijskega naglasa — vso noč sem taval kot norec od ceste do ceste, od beznice do beznice. V moji ubogi glavi, ki jo je pamet pričela polagoma zapuščati, se je vrtilo samo jedno ime, samo jedna misel;

